

MARTINA CVJETKO LJUTIĆ*

Umijeće pisanja engleskim jezikom u akademskom i znanstvenom diskursu

Sažetak

Umijeće dobrog pisanja na engleskome jeziku u današnje je vrijeme u kontekstu akademskog i znanstvenog diskursa osobito važno. Pisanjem i publiciranjem u visoko rangiranim časopisima, autori sudjeluju u već postojećem znanstvenom dijalogu s drugim kolegama u njihovu području i tako doprinose širenju stručnih i znanstvenih spoznaja, ali i vlastitoj afirmaciji kao stručnjaka u akademskoj zajednici. Budući da se engleski jezik etablirao kao lingua franca znanstvenog i akademskog diskursa, sve je veći broj neanglofonih autora koji stvaraju, pišu i objavljuju na jeziku koji im nije materinski. Članak prikazuje kako su za uspješno uključivanje u akademski razgovor i svladavanje izazova koje predstavlja objavljivanje u uglednim i recenziranim međunarodnim časopisima, neanglofonim autorima nužne specifične i svrhovite jezične vještine, ali i poznavanje i vladanje konvencijama akademskoga pisanja specifičnog za pojedinu disciplinu na engleskom jeziku. Međutim, dihotomija između anglofonih i neanglofonih autora ne upućuje samo na jezične poteškoće, već i na postojanje razlika u kulturološkim očekivanjima koje su neanglofonim autorima još i teže i koje uključuju različita poimanja retoričkih i argumentativnih stilova. Posljedica toga jest nedostatna preciznost i tečnost u pisanju, slaba argumentacija i snaga uvjeravanja, manjkav akademski vokabular i nedovoljna svijest o usmjerenosti čitalačkoj publici. Akademsko pisanje na engleskome jeziku pretpostavlja vještine koje se mogu naučiti i koje se usavršavaju samim pisanjem.

Ključne riječi: *akademski engleski jezik, znanstveni diskurs, lingua franca, neanglofoni autori, jezične konvencije, kulturološke razlike.*

* Martina Cvjetko Ljutić, univ. spec. philol., asistent, Visoka policijska škola, MUP RH, Zagreb, Hrvatska.

1. UVOD

Znanost¹, promišljano kroz prizmu vremena i prostora, sama po sebi predstavlja univerzalan jezik otkrića, ideja i napretka. Autori u znanosti i struci svojim pisanjem iznose i brane stavove i uvide stečene učenjem, radom, razmišljanjem i istraživanjem. Od njih se traži da svojim pisanjem sudjeluju u već postojećem znanstvenom dijalogu s drugim kolegama u njihovu području i tako doprinose širenju stručnih i znanstvenih spoznaja. S obzirom na to da se danas sve, od važnih izvještaja do radova, članaka i znanstvenih istraživanja objavljuje na engleskome jeziku², autori u znanosti i struci, kako bi stekli potrebno priznanje i potvrdu rada te doprili do međunarodnog čitateljstva (Mirović, Knezević, 2018), čitaju, pišu i objavljuju na jeziku koji im nužno nije materinski (Hyland, Shaw, 2016). Engleski se tako etablirao kao *lingua franca*³ znanstvenog i akademskog diskursa. No predmet je prijepora nudi li engleski jezik kao akademska *lingua franca* više prilika za globalno širenje spoznaja, dijeljenje istraživanja i otkrića ili pak to autore koji nisu izvorni govornici engleskog jezika samo još više dovodi u nepovoljan položaj (Mauranen, Hynninen, Ranta, 2016). Sintezom postojećeg korpusa znanja u području pisanja akademskim i znanstvenim diskursom na engleskome jeziku ovim se člankom pruža uvid u dihotomiju između anglofonih i neanglofonih govornika koja je mahom uvjetovana i kulturološkim razlikama.

2. UMIJEĆE PISANJA U ZNANSTVENOM I AKADEMSKOM DISKURSU

O umijeću dobrog pisanja u okviru znanstvenog i akademskog diskursa na engleskom jeziku nije moguće govoriti bez promišljanja bitnih značajki pisanja općenito i akademskog pisanja konkretno.

Pisanje je složen, kognitivni proces koji iziskuje ulaganje izvjesnog intelektualnog napora i istovremeno vladanje brojnim elementima jezika i na razini rečenice i na razini diskursa (Bell, Burnaby, 1984). Na razini rečenice odražavaju se vještine kontroliranja sadržaja, formata, rečenične strukture, vokabulara i pravopisa, dok razina diskursa zahtijeva sposobnost strukturiranja i integriranja informacija u kohezivne i koherentne odlomke i tekstove (Nunan, 1991). Pisanje je ujedno i kružni proces u kojem se izmjenjuju, isprepliću i ponavljaju aktivnosti istraživanja, pisanja, razmišljanja, razgovaranja, revidiranja, brisanja i preoblikovanja početnih napora (Gačić, 2017). Iako Gačić (2017) zaključuje da je pisanje vještina koja se može naučiti i koja se najbolje uči samim pisanjem, Nunan (1991) smatra kako neki nikad ni na materinjem jeziku ne uspiju ovladati vještinom koherentnog, svrhovitog i

¹ Znanost, u najširem značenju, skup svih sustavno metodski stečenih i uobličjenih znanja te djelatnost kojom se stječu takva znanja. U užem (i strožem) smislu, skup znanja dobivenih nekom od znanstvenih metoda, te racionalna djelatnost predviđanja i objašnjenja pojava u okolini (znanstveno znanje) koja se ostvaruje svođenjem pojedinih pojava pod univerzalne zakone (Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, 2021).

² Samo u području znanosti 98 % svih radova piše se na engleskome jeziku, uključujući autore kojima engleski nije materinji jezik (Ramírez-Castañeda, 2020).

³ *Lingua franca* [li 'ŋgva fra 'ŋka] (tal.: franački jezik), termin kojim se u lingvistici označava osobita vrsta kontaktnog jezika kojim se služe govornici različitih materinskih jezika u ograničenim komunikacijskim situacijama, najčešće za potrebe trgovine. (...) U proširenom smislu *lingua franca* označuje bilo koji jezik koji se u nekom dijelu svijeta upotrebljava u međunarodnoj komunikaciji, a engleski sve više postaje *lingua franca* u cijelome svijetu (Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, 2021).

čitalačkoj publici usmjerenog pisanja - pa zaključuje kako je proces pisanja jednako tako težak i na dodatnom, drugom jeziku. Teškoću pismenog izražavanja Škarić (2003:28-29), nadalje, pronalazi upravo u činjenici da je u pisanju sve svedeno na riječi. Po njemu čovjek postaje pismen tek kada osvjesti važnost promišljanja o riječima koje koristi u svojem pisanju, o tome što one same znače, što znače jedna uz drugu i kako se prilagođavaju jedna drugoj. Prema Gačić (2017:2), to sve vjerojatno najprikladnije sažima Francis Bacon u svojim Esejima: „Čitanje čini potpunog čovjeka, rasprava spremnoga, a pisanje točnog čovjeka.“⁴

Akademsko je pisanje oblik komunikacije u akademskoj zajednici (Pupovac, 2018:3). Zanimljiv pregled najvažnijih značajki akademskog pisanja nalazimo u resursima koje Knjižnica Sveučilišta u Leedsu objavljuje na svojim mrežnim stranicama⁵ kao podršku studentima i postdiplomskim istraživačima u usvajanju vještina akademskog pisanja, po kojima je ono:

- planirano i usmjerenost: daje odgovore i pokazuje razumijevanje teme;
- strukturirano: koherentno, pisano logičkim redosljedom, povezuje relevantne teze i materijal;
- potkrijepljeno dokazima: pokazuje poznavanje teme i područja, brani mišljenja i stavove razlozima i dokazima te sadrži precizna citiranja i referiranje izvora;
- formalnog tona i stila: koristi odgovarajuća jezična i gramatička sredstva, jasno je, koncizno i uravnoteženo.

Svaka pojedina znanstvena disciplina odlikuje se povrh toga svojim specifičnostima. Na postojanje tih jezičnih varijeteta upućuje prije svega sociolingvistika. Kao grana lingvistike koja povezuje proučavanje jezika s proučavanjem društva, sociolingvistika koristi brojne koncepte za funkcionalne varijetete poput stila, registra, domena i žanra. Relevantnim odabirom jezičnih sredstava unutar nekog jezika pokazuje kako različite situacije, interesi, zanimanja ili društvene uloge iziskuju različite upotrebe jezika (Stern, 1983). I upravo onako kako je i Eliza Doolittle⁶, uspinjući se društvenom ljestvicom, vježbajući radila na odbacivanju svojeg materinjeg londonskog dijalekta *cockney*, i svjesno i voljno učila kultivirati odgovarajući jezični varijetet s ukupnošću svih njegovih leksičkih, gramatičkih i fonoloških značajki (Britannica, 2021), tako i pojedinci koji se služe akademskim jezikom moraju naučiti, primjerice, koje specifične riječi i fraze valja koristiti, a koje izbjegavati ako žele biti prihvaćeni i pripadati svjetskoj znanstvenoj i akademskoj zajednici. Uspješno uključivanje u akademski razgovor i diskurs iziskuje stoga osmišljavanje sadržaja jezičnim sredstvima poput onih vezanih uz odabir vokabulara, strukturu i organiziranje samog teksta, ali i pridržavanja jezičnih konvencija u području gramatike, pravopisa te konvencija stručnog ili znanstvenog žanra unutar kojeg se izražava (Gačić, 2017:1). Mauranen (2006) s pravom zaključuje da je akademski jezik oblik specijaliziranog diskursa koji nema svojih izvornih govornika. Isto potvrđuju i Burges i Pallant (2013) navodeći kako se svi autori u akademskom i znanstvenom diskursu suočavaju s istim poteškoćama i izazovima, neovisno o materinjem jeziku.

⁴ „Reading maketh a full man, conference a ready man, and writing an exact man“, Essays, 1597. (isto kao u Gačić, 2017:2).

⁵ Library of the University of Leeds. Study and research support on academic skills. Academic writing. https://library.leeds.ac.uk/info/14011/writing/106/academic_writing – 29. 6. 2022.

⁶ Pygmalion, najpoznatije djelo engleskog dramatičara G. B. Shawa (prva postava 1913., s kasnijim filmskim adaptacijama), ljubavno-lingvistička je priča o profesoru fonetike Higginsu i Elizi Doolittle, priproste djevojke koja prodaje cvijeće na tržnici u dijelu Londona koji se zove East End.

3. ENGLISKI – *LINGUA FRANCA* AKADEMSKOGA I ZNANSTVENOG DISKURSA

Umijeće dobrog pisanja na engleskom jeziku danas je u kontekstu akademskog i znanstvenog diskursa osobito važno. Engleski se etablirao kao *lingua franca* znanstvenoga i akademskog diskursa i raste opseg širenja spoznaja i znanja putem engleskog jezika za akademske potrebe (*English for Academic Purposes - EAP*) (McGrath, 2015). Engleski za akademske potrebe jest usmjeren na specifičnu i svrhovitu upotrebu jezika i obuhvaća istraživanje jezika i podučavanje jezika usmjereno na komunikacijske potrebe i prakse pojedinaca koji rade u akademskom kontekstu (Hyland, Shaw, 2016:3). Engleski kakvog ga koriste izvorni govornici tradicionalno se smatrao zlatnim mjerilom za sve radove autora koji nisu izvorni govornici i istraživanje engleskog za akademske potrebe, naglasak je stavljalo upravo na engleski kakvog ga koriste izvorni govornici (Mauranen, Hynninen, Ranta, 2016). No velika većina studenata, profesora, stručnjaka danas nisu izvorni govornici engleskog jezika, ali se za svoje studijske programe i djelovanje u akademskom i znanstvenom kontekstu služe engleskim jezikom, što govori u prilog intenzivnoj globalizaciji sveučilišta (Mauranen, Hynninen, Ranta, 2016). Istraživanje akademskog engleskog kao *lingue france* proširilo je tako i opseg engleskog jezika za akademske potrebe (Mauranen, Hynninen, Ranta, 2016), koji sada uključuje i mlađu granu - engleski za potrebe objavljivanja u istraživanju i znanosti (*English for Research and Publication Purposes – ERPP*) (Kuteeva, Maurannen, 2014), granu EAP-a koja se bavi izazovima profesionalnih znanstvenika i studenata na poslijediplomskim studijima koji trebaju objavljivati u recenziranim međunarodnim časopisima (Cargill, Burgess, 2008:75). S obzirom na to da se danas uspjeh u akademskom i znanstvenom kontekstu uglavnom temelji na broju i učinku objavljenih radova, ne čudi rastuće zanimanje za probleme povezane s pisanjem na engleskom.

4. NEPOVOLJNI POLOŽAJ NEANGLOFONIH GOVORNIKA U AKADEMSKOM I ZNANSTVENOM DISKURSU – MIT ILI ISTINA?

Promišljajući o umijeću dobrog pisanja u okviru znanstvenog i akademskog diskursa na engleskom jeziku, nailazimo na oprečna mišljenja i stavove.

Dok Hyland (2016) smatra da zapravo ne postoji prava lingvistička odnosno jezična nejednakost između anglofonih i neanglofonih autora; po Sternu (1983) izvorni su govornici engleskog jezika općenito u povlaštenom položaju jer se s lakoćom služe raznim stilovima, registrima i domenama i intuitivno se prebacuju s jednog jezičnog varijeteta na drugi, ovisno o funkciji i situaciji.

Razmatrajući literaturu i iskustva neanglofonih autora, valja navesti da ima onih koji se vješto kreću između jezika i koji svoj jezični i stilski odabir u znanstvenom i akademskom diskursu rade ovisno o procjeni situacije, njihovoj procjeni vlastitog polja, potrebama vlastite karijere ili individualnih preferencija (Kuteeva, Maurannen, 2014). Ima ih i koji ne osjećaju dihotomiju između privilegiranih i manje privilegiranih autora u smislu izvornih govornika i onih koji to nisu, i koji pokazuju visoko razumijevanje standarda i normi pisanja i istraživanja u njihovu polju (Mirović, Knezević, 2018).

S druge pak strane, prisutna su mišljenja da su stavovi o nepostojanju jezične nejednakosti štetni za razvoj znanosti i znanstvene spoznaje jer pogrešno prikazuju stvarnu situaciju s kojom se suočavaju znanstvenici koji pišu na drugom jeziku (Hanauer, Sheridan, Englander, 2019). Naime, brojne studije i istraživanja zagovaraju tezu kako stručnjaci i znanstvenici koji nisu izvorni govornici engleskog jezika nisu u ravnopravnom položaju u usporedbi s izvornim govornicima jer moraju objavljivati na engleskom neovisno o tome sviđa li im se to ili ne i njihov se rad ne prosuđuje isključivo na akademskom odnosno znanstvenom doprinosu, već na temelju njihovih neodgovarajućih jezičnih vještina (Hanauer, Sheridan, Englander, 2019). Ti se autori ne suočavaju samo s izazovom pisanja akademskog teksta, već i s izazovom pisanja na jeziku koji im je kao dodatni jezik prije svega služio za međunarodno sporazumijevanje i komunikaciju. Nakon što su ovladali zahtjevima i konvencijama akademskog pisanja na materinjem jeziku, trebali su steći paralelne ili dodatne vještine za engleski (Burgess, Pallant, 2013), pri čemu se ti aspekti pisanja na engleskom mogu razlikovati od prakse pisanja tradicionalno prihvaćene na autorovu materinjem jeziku (Mirović, Knezević, 2018). Kontrastivna istraživanja pokazala su, primjerice, da je akademsko pisanje na slavenskim jezicima različito od engleskog jezika jer je manje linearno, sintaktički složenije i bogato digresijama; i da općenito slavenski autori njeguju „barokni“ stil pisanja (Čmejkova, 1996:13). Suočavaju se, drugim riječima, sa stilističkim problemima koji onemogućuju postizanje potrebne preciznosti, tečnosti i sofisticiranosti u pisanju, nedostatnim akademskim vokabularom i vještinom uvjeravanja i kohezivnosti argumentacije te usmjerenosti čitalačkoj publici (Mirović, Knezević, 2018).

Izazovi se stoga ne svode samo na stjecanje savršenog poznavanja engleskog jezika i njegovih gramatička pravila ili vješt odabir riječi i idioma, već i na uviđanje retoričkih razlika koje mogu postojati između vlastite jezične kulture i one engleske (Burgess, Pallant, 2013) te kulturoloških razlika između stilova pisanja na vlastitom odnosno engleskom jeziku (Mirović, Knezević, 2018).

To pokazuju i rezultati revizije koju je 2016. godine provela jezična služba za uređivanje akademskih tekstova Wordvice. Pravopisne, gramatičke i interpunkcijske pogreške u engleskom jeziku neanglofonih autora bile su brojne (ukupno 44 %), međutim najviše ispravaka (32 %) odnosilo se na stilske pogreške, zalihost, nepotrebna ponavljanja i pretjerano korištenje pasiva. (Kim, 2020).

Zbog nedostatka svih tih značajki akademskog stila i jezičnih problema javljaju se i problemi pri slanju radova u anglofone časopise. Naime, neanglofoni su autori svjesni potrebe objavljivanja u anglofonim časopisima zbog njihova indeksa i faktora učinka glavnih baza podataka poput Web of Science ili Scopusa (Hanauer, Sheridan, Englander, 2019). Međutim, zbog navedenih manjkavosti ti se radovi ili ne objavljuju (Martin-Martin, 2008, Lillis, Curry, 2010) jer zvuče neprikladno ili „nespretno“ (Hanauer, Englander, 2011), ili pak objavljivanje na engleskom kao drugom jeziku predstavlja autorima dodatne financijske troškove i rezultira poteškoćama u razumijevanju i shvaćanju literature, lakoci pisanja na engleskom jeziku i vremenskom opterećenju koje ono iziskuje i anksioznosti (Ramírez-Castañeda, 2020). Ističe se i učestalo obraćanje za pomoć jezičnim stručnjacima⁷ i oslanjanje na anglofone prijatelje,

⁷ Muresan i Pérez-Liantada (2014) navode rezultate brojnih istraživanja, prema kojima su se rumunjski autori, slično kao i Slovaci, Nijemci i Španjolci, suočavali s jezičnim problemima pri slanju radova u anglofone časopise i trebali pomoć jezičnih stručnjaka zbog nedostatne vještine izražavanja i poznavanja jezičnih finesa.

kolege i druge „posrednike pismenosti“ (Lillis, Curry, 2010). Određeni izazov neanglofonim autorima predstavljaju i višestruke revizije radova s kojima nisu uvijek zadovoljni (Hanauer, Englander, 2011); a ne smije se zanemariti da pojedincima pisanje akademskih i znanstvenih radova na engleskom jeziku još uvijek uključuje i pisanje na materinjem jeziku prije prevođenja (Duszak, Lewkowicz, 2008).

No nisu samo retoričke i stilske značajke izazov. Da znanost pati kada ključno znanje nije pristupačno engleskom govornom svijetu (Hanauer, Sheridan, Englander, 2019), i da hegemonija engleskog jezika može biti prepreka i širenju korpusa svjetskog znanstvenog znanja, tvrdi i Ramírez-Castañeda (2020) istražujući, kako sama naziva, „jezičnu hegemoniju u znanstvenom objavljivanju“ i navodi da znanstveni časopisi često previde i vrijedne radove pisane na jeziku koji nije engleski.⁸

Unatoč nepostojanju općenitog suglasja stručnjaka i znanstvenika diljem svjetske akademske zajednice o postojanju lingvističke odnosno jezične nejednakosti između anglofonih i neanglofonih autora, ne mogu se zanijekati jezični izazovi i problemi na koje neanglofoni autori nailaze i koje su primorani rješavati ako žele biti dio svjetske akademske i znanstvene zajednice.

5. MOGUĆA RJEŠENJA ZA USAVRŠAVANJE VJEŠTINE AKADEMSKOG PISANJA NA ENGLESKOM JEZIKU

Norme akademskog jezika dijelom su generičke, a dijelom retoričke (Mauranen, 1993) pa stoga i uvjetovane nacionalnom ili kulturološkom osnovom. Slijedom toga, teže od jezičnih razlika neanglofonim autorima mogu biti razlike u kulturološkim očekivanjima (Kim, 2020), iz kojih proizlaze i razlike u retoričkim ili argumentativnim stilovima te neodgovarajuće razumijevanje akademskog pisanja i standarda i zahtjeva specifičnih za disciplinu (Mirović, Knezević, 2018). Dostatna kvalitetna znanja i vještine služenja akademskim engleskim jezikom mogu doprinijeti profesionalnom razvoju i napredovanju, afirmaciji stručnjaka te broju i učinku objavljenih radova. Jednako tako, manjkave vještine pisanja engleskim jezikom mogu dovesti u pitanje autoritet rada i biti prepreka objavljivanju.

Gopen i Swan (1990) zagovaraju kako složenost misli i teza ne mora nužno otežavati razumijevanje izričaja i navode neka retorička načela koja mogu osigurati jasnu komunikaciju bez nepotrebnog pojednostavljivanja znanstvenog sadržaja. Važno je, smatraju, pri tome voditi brigu o čitalačkoj publici i osvijestiti spoznaju da čitatelji nužno samo ne čitaju, nego da i tumače i da u proces čitanja ulaze s određenim očekivanjima. Čitatelji, dakle, očekuju da se određene informacije nalaze na određenim mjestima u radu i to se odnosi na raspoređivanje informacija u rečenici, odlomku i u dijelovima članka ili rada. Ako autori propuste staviti informacije tamo gdje ih čitatelji očekuju, shvaćanje i razumijevanje ideja bit će otežano. Čitatelji, dakle, donose interpretativne odluke o sadržaju sročnog upravo na temelju ključnih značajki strukture rada. Gopen i Swan pružaju pregled logičnog načina organiziranja ideja

⁸ European Commission. Knowledge Centre on Interpretation. (2022). *Should English be the lingua franca of science?*
<https://ec.europa.eu/education/knowledge-centre-interpretation/news/should-english-be-lingua-franca-science>
- 13. 4. 2022.

unutar rada ili rukopisa koji može poboljšati njegovo razumijevanje i čitljivost. Ključni koncepti koje spominju uključuju upotrebu kratkih rečenica, smještaj glagola blizu subjekta u rečenicama, korištenje pozicije za temu i naglasak za organiziranje i povezivanje ideja unutar rečenice i između njih. Važno je stalno imati na umu da se usavršavanjem vještine pisanja i pravilnim strukturiranjem rada ne poboljšava samo kvaliteta pisanja, već i kvaliteta misli i znanstvenog argumenta. Dummett (1993) ide korak dalje i navodi kako je temeljno pravilo pisanja da autor vodi računa o svojim riječima tako da se čitatelj može slobodno koncentrirati na izražene misli. Čitatelja se nikada ne bi smjelo dovesti u situaciju da mora zastati i razmišljati o tome koju je misao autor htio izraziti. Jasnoća izričaja gotovo da se mora automatizirati. Autori moraju njegovati naviku postavljanja pitanja samima sebi o tome što njihove rečenice kazuju i izriču li one smisao koji su htjeli posredovati, ne dajući prostora nikakvim dvosmislenim ili nejasnim tumačenjima.

Neanglofonim autorima zasigurno mogu pomoći rezultati istraživanja međukulturoloških varijeteta engleskog i materinjeg jezika u akademskom pisanju kojima bi se utvrdile retoričke i stilske značajke zbog kojih se radovi odbijaju, stekli uvidi u moguće poteškoće s kojima se autori susreću i dala pouzdana objašnjenja i održiva retorička i stilski rješenja na kojima bi autori mogli temeljiti svoje odabire (Moreno, 2010). Ne smiju se izostaviti ni standardi vezani uz disciplinu i žanrove koje su postavili afirmirani znanstvenici u polju jer predstavljaju model koji samostalnim učenjem mogu pratiti i autori koji su manje vični pisanju na engleskome jeziku (Mirović, Knezević, 2018). Nužan oslonac i pomoć neanglofonim autorima u procesu pisanja na engleskom jeziku u akademskom i znanstvenom diskursu su svakako i predmeti i tečajevi koji se bave akademskim pisanjem na engleskom jeziku, ali i stručne jezične i prevoditeljske službe ustrojene unutar samih časopisa ili institucija.

Usljed malobrojnih relevantnih kontrastivnih istraživanja slavenskih i germanskih jezika općenito i hrvatskog i engleskog jezika konkretno, vrijedan doprinos usavršavanju vještine akademskog pisanja na engleskom jeziku kao *lingue france* svakako mogu pružiti i buduća kontrastivna istraživanja akademskog pisanja na engleskom jeziku unutar hrvatske akademske zajednice. Valjalo bi se u tim istraživanjima osvrnuti na potrebe, zahtjeve i uvide samih autora u znanosti i struci kako bi se moglo utjecati na unaprjeđivanje uvriježenih praksi, ali i utvrditi sintaktičke, stilističke i retoričke razlike unutar, primjerice, pojedinog znanstvenog polja, i pružiti odgovarajuća rješenja za ovladavanje vještinom akademskog pisanja i objavljivanja na engleskom jeziku.

5. ZAKLJUČAK

Akademsko pisanje je proces kojim autor razvija vlastite ideje i stavove, ali i svoj identitet kao stručnjaka unutar određene akademske i znanstvene zajednice. Kao i svaki dijalog, pisanje u okviru akademskog i znanstvenog diskursa na engleskom jeziku uključuje specifičan set pravila i konvencija koji kazuju što je prikladno za pojedinu struku ili polje rada i koji iziskuju vladanje određenim kognitivnim i jezičnim vještinama potrebnim za pisanje. Iako pregledom literature nije utvrđen konsenzus o postojanju jezične nejednakosti između anglofonih i neanglofonih autora, neosporive su činjenice koje upućuju na nepovoljniji položaj neanglofonih autora. Kako su norme akademskog jezika dijelom generičke, a dijelom retoričke (Mauranen, 1993), slijedom toga i uvjetovane nacionalnom ili kulturološkom osnovom, teže od jezičnih razlika

neanglofonim autorima mogu biti razlike u kulturološkim očekivanjima (Kim, 2020), koje sa sobom povlače i razlike u retoričkim ili argumentativnim stilovima te neodgovarajuće razumijevanje akademskog pisanja i standarda i zahtjeva specifičnih za disciplinu (Mirović, Knezević, 2018). Međutim, takvo pisanje na engleskome jeziku može se naučiti i sustav podrške objavljivanju radova neanglofonih autora se može uspostaviti. Veliku ulogu i podršku neanglofonim autorima u razvijanju njihovih jezičnih kompetencija zasigurno bi mogla osigurati buduća kontrastivna istraživanja problematike akademskog pisanja u znanosti i struci i objavljivanja u istraživanju i znanosti na engleskome jeziku. Iako broj neanglofonih autora koji pišu i objavljuju na engleskom jeziku kao i broj istraživanja po neanglofonim lokacijama raste, engleski će zasigurno i dalje dominirati kao *lingua franca* akademskoga i znanstvenog diskursa. Jezik i varijeteti unutar jezika zaista uvjetuju različitost, no nepobitna je njihova moć ujedinjavanja i značajka univerzalnosti. Upravo značajka univerzalnosti engleskog jezika kao *lingue france* akademskog i znanstvenog diskursa i objavljivanja u istraživanju i znanosti - autorima omogućuje sudjelovanje u već postojećem znanstvenom dijalogu s drugim kolegama u njihovom području i tako doprinose širenju stručnih i znanstvenih spoznaja. A da bi ta značajka univerzalnosti engleskog jezika kao *lingue france* bila u cijelosti ostvarena, neizostavna je stalna usmjerenost na neanglofone autore, izazove s kojima se suočavaju te uspostavljanje odgovarajućih mehanizama jezične podrške za jačanje njihovih jezičnih kompetencija.

LITERATURA

1. Bell, J., Burnaby, B. (1984). *Handbook for ESL Literacy*. Toronto: OISE.
2. Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. (2021). *language summary*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/summary/language> - 29. 5. 2022.
3. Burgess, S., Pallant, A. (2013). *Teaching academic writing in Europe: Multilingual and multicultural contexts*. U: Matarese (ur.). *Supporting Research Writing*. Cambridge: Chandos Publishing, 19-38.
4. Cargill, M., Burgess, S. (2008). *Introduction to the Special Issue: English for research publication purposes*. *Journal of English for Academic Purposes*, 7(2), 75-76.
5. Dummet, M. (1993). *Grammar and style: for examination candidates and others*. London: Duckworth.
6. Duszak, A., Lewkowicz, J. (2008). *Publishing academic texts in English: a Polish perspective*. *Journal of English for Academic Purposes*, 7, 108-120.
7. Čmejrková, S. (1996). *Academic writing in Czech and English*. U: Ventola, E., Mauranen A. (urednici). *Academic writing. Intercultural and textual issues*, 137-152. Amsterdam: John Benjamins.
8. European Commission. Knowledge Centre on Interpretation. (2022). *Should English be the lingua franca of science?* <https://ec.europa.eu/education/knowledge-centre-interpretation/news/should-english-be-lingua-franca-science> - 13. 4. 2022.
9. Gačić, M. (2017). *Pisanje u znanosti i struci*. Zagreb: Narodne novine.
10. Gopen, G. D., Swan, J. A. (1990). *The Science of Scientific Writing*. *American Scientist* 78(6):550-558.

11. Hanauer, D. I., Englander, K. (2011). *Quantifying the burden of writing research articles in a second language: Data from Mexican scientists*. *Written Communication*, 28(4), 403-416.
12. Hanauer, D. I., Sheridan, C. L., Englander, K. (2019). *Linguistic Injustice in the Writing of Research Articles in English as a second language: Data from Taiwanese and Mexican researchers*. *Written Communication*, 36(1), 136-154.
13. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. (2021). *lingua franca*. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=36649> - 3. 6. 2022.
14. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. (2021). *znanost*. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=67353> - 29. 5. 2022.
15. Hyland, K. (2016). *Academic publishing and the myth of linguistic injustice*. *Journal of Second Language Writing*, 31, 58-69.
16. Hyland, K., Shaw, P. (2016). *Introduction*. U: Hyland, K., Shaw, P. (urednici). *The Routledge Handbook of English for Academic Purposes*. Milton Park : New York:
17. Kim, A. (2020). *Breaking the English Language Barrier in Scientific Research*. <https://www.newsanyway.com/2020/08/21/breaking-the-english-language-barrier-in-scientific-research> - 30. 6. 2022.
18. Kuteeva, M., Mauranen, A. (2014). *Writing for publication in multilingual contexts*. An introduction to the special issue. *Journal of English for Academic Purposes*, 13, 1-4.
19. Library of the University of Leeds. Study and research support on academic skills. *Academic writing*. https://library.leeds.ac.uk/info/14011/writing/106/academic_writing – 29. 6. 2022.
20. Lillis, T., Curry, M. J. (2010). *Academic writing in a global context*. London/New York: Routledge.
21. Martin-Martin, P. (2008). *The mitigation of scientific claims in research papers: A comparative study*. *International Journal of English Studies*. 8, 133-152.
22. Mauranen, A. (1993). *Cultural differences in academic rhetoric: A textlinguistic study*. Frankfurt: Peter Lang.
23. Mauranen, A. (2006). *A Rich Domain of ELF – the ELFA Corpus of Academic Discourse*. *Nordic Journal of English Studies*, 5(2), 145-59. <http://doi.org/10.35360/njes.15> - 29. 6. 2022.
24. Mauranen, A., Hynninen, N., Ranta, E. (2016). *English as an academic lingua franca*. U: Hyland, K., Shaw, P. (urednici). *The Routledge Handbook of English for Academic Purposes*. Milton Park: New York: Routledge, 44-55.
25. McGrath, L. (2015). *Writing for publication in four disciplines: Insights into text and context*. Dissertation. Stockholm: Stockholm University.
26. Mirović, I., Knezević, Lj. (2018). *Writing research articles in English: perception and practice of Serbian writers*. *Scripta Manent*, 13(1), 84-96.
27. Moreno, A. I. (2010). *Researching into English for research publication purposes from an applied intercultural perspective*. U: Ruiz-Garrido, M. F., Palmer-Silveira, J. C., Fortanet-Gómez, I. (urednici). *English for Professional and Academic Purposes*. Amsterdam: Rodopi, 57-71.
28. Muresan, L. M., Pérez-Liantada, C. (2014). *English for research publication and dissemination in bi-/multiliterate environments: The case of Romanian academics*. *Journal of English for Academic Purposes*, 13, 53-64.
29. Nunan, D. (1991). *A Language Teaching Methodology: A Textbook for Teacher*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
30. Pupovac, V. (2018). *Akademsko pisanje*. Rijeka: Studentski zbor Sveučilišta u Rijeci.

31. Ramírez-Castañeda, V. (2020). *Disadvantages in preparing and publishing scientific papers caused by the dominance of the English language in science: The case of Colombian researchers in biological sciences*. PloS one, 15(9), e0238372. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238372> - 8. 6. 2022.
32. Stern, H. H. (1983). *Fundamental Concepts of Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
33. Škarić, I. (2003). *Temeljci suvremenog govorništva*. Zagreb: Školska knjiga.

Abstract

Martina Cvjetko Ljutić

The art of academic and scientific writing in English

The art of good writing in the English language is nowadays of particular importance within the context of academic and scientific discourse. Since the English language positioned itself as the lingua franca of scientific and academic discourse, the number of non-anglophone authors creating, writing and publishing in a language other than their mother tongue is increasing. By writing and publishing in highly ranked journals, authors participate in already existing scientific dialogue with other colleagues in their area. In this way, they contribute to spreading professional and scientific knowledge and their affirmation as experts within the academic community. To successfully join the scholarly conversation and master the challenges of publishing in renowned, peer-reviewed international journals, non-anglophone authors, as the paper highlights, require specific and functional language skills, but also the knowledge and mastering of academic writing conventions specific to a particular discipline in the English language. The dichotomy between anglophone and non-anglophone authors not only implies language challenges but also points to differences regarding cultural expectations, including diverse notions of rhetoric and argumentative styles non-anglophone authors find even more challenging to overcome. Consequently, the papers of non-anglophone authors lack precision and fluency in writing. They are characterised by poor argumentation and power of persuasion, deficient academic vocabulary and scarce awareness of reader-focused writing. Nevertheless, academic and scientific writing in the English language presupposes skills that can be learned and enhanced by the mere process of writing.

Keywords: academic English, scientific discourse, lingua franca, non-anglophone authors, language conventions, cultural differences.